

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifidelium

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

De remedijs [con]tra o[mn]em auaricia[m]:

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

De peccato

dius q̄sierit: t̄nto maḡs anhelat ad alia
p̄gr̄eda. **D**iabol⁹ ei s̄b tali sp̄e pietat̄s m̄l
tos decipit. q̄z sc̄it q̄ diuitie vix lucrant̄
sine p̄cc̄o. vnde ap̄ls. i. thimo. vi. **Q**ui
volunt diuites fieri incidunt in laq̄os di
aboli. **E**ccl̄i. xi. **F**ili si fueris diues: n̄ er̄s
immunis a delicto. **T**ertio occultat
se sub specie liberalitatis vt maxie appa
ret in illis q̄ sub sp̄e fice liberalitatis in
tentione cupida largiunt̄ alijs: vt ipsis
postea maiora redonentur. **E**t in ill⁹ vi
cium incidunt tria ḡna hoim. **P**rim⁹ s̄t
qui pua in seculo dimittunt: z ad m̄oa/
stera magnaz diuitiaz se transferunt: vt
in ipsis maiores diuitias consequantur.
Sec⁹ s̄t qui p̄ ieiuniaz z p̄ alias abstinē
tias se affligunt: non vt deo placeant s̄
vt maiorem rez cop̄ia coaceruet: q̄s q̄n
q̄ alieni p̄digaliter expendunt: **T**ertij
sunt q̄ bona tp̄alia iuste p̄quir̄t. t̄n ita te
naciter tenent: vt nec t̄p̄e necessitatis (cū
tam de iure naturali q̄ iure diuino tenen
tur subuenire p̄ximo in necessitatis arti
culo) p̄ximo idigenti subueniāt: **U**nd̄
dicit **B**reg⁹. **N**on est minus p̄cc̄m alie/
na rapere q̄ necessitatem patientib⁹ sua
non erogare. **U**nde **A**ug⁹. in sermone
Non solum auarus est qui rapit aliena
sed et ille auarus est qui cupide seruat
sua. **U**nde etiā **A**mbrosi⁹. **P**asce fame
morientē. si non pauisti: occidisti. **R**eme
dium contra h̄aeteritā occultatōem est
q̄ homo liberaliter sua cōmunicet circū
scripta omni sp̄e redonationis: vt si do
num sit elemosyna: illā pure det p̄t̄ de
um. **S**i vero donatio sit beneficialis: il
lam liberaliter conferat solum p̄pter do
num virtutis. **Q**uia si dederit aliq̄s p̄
ter intentōem redonādi: iā non est bene
ficiū: sed potius quedā emptio dicere
tur. **U**nde **I**sid⁹. **S**unt aliqui qui pau
peribus parū tribuunt: vt accipiāt am
plius. z sub pretextu elemosyne querūt
diuitias: que vtiq̄ magis venatio appel
landa est. q̄ elemosyna. **S**ic aues sic
bestie capiuntur. z pisces modica i ha/

mo capiunt̄ esca.

Remedia p̄ oēm auariciā:

Equitur de remedijs p̄tra oēm
Auariciam. **Q**uoz̄ primum est
mortis consideratio. **U**ñ **H**ier⁹
Facile p̄temnit omia qui se semper cogi
tat moritur⁹. **S**icut iumenta se defendunt
ab ip̄ortunitate muscarū cauda sua. et
aues z pisces cauda sua regunt se. sic ho
mo consideratōe finis z mortis defēdit
se ab auaricia. z etiā a ceteris vitijs. z re
git se in mundo. **U**nde **J**ob. iij. **I**n tro
ga iumenta z docebunt te: z volatilia ce
li: z indicabunt tibi. **H**ors indicat ad
oculum p̄tempribilia esse quecunq̄ que
runtur in mūdo. sc̄z delicias. diuitias. z
sic de alijs. **U**nde **H**iero. **Q**ui se quot
tidie recordatur moritur⁹ esse. p̄temnit p̄
sentia. z ad futura festinat. **E**t non ime
rito quia tp̄alia in morte nihil valent:
q̄z nec corpus a vermib⁹ preseruant. nec
hoim in vita cōseruare possunt. q̄z mo
ritur pauper. morit⁹ z diues. **N**ec aiam
a demonib⁹ liberāt. **P**rouer. xi. **N**on p̄
derunt diuitie in die vltionis: imo gra
uāt q̄z talis diues multa possidens cum
dolore moritur. q̄z separatur a diuitijs
quas dilexit: z p̄ quibus diu laborauit
z p̄pter quas salutem pp̄riā sepi⁹ negle
xit. **I**n super cum hic satis habeat: z ne
sc̄it quid ibi habebit: vbi p̄ma nocte re
manebit. **E**ccl̄i. i. **M**ors q̄ amara
est memoria tua homini iniusto habēti
pacem in substantijs suis. **U**nde etiā
Breg⁹. **N**on armator⁹ turba: non fami
lie multitudo: non auriz argenti abun
dantia: non vindemiarum vbertas z se
getum. non iocunditas extensa p̄toroz
queunt anime exeuntī de corpore vllum
afferre presidium. **I**k **S**ciend⁹
q̄ homo seip̄m cōsolare debet in agone
cum eum aiam relinquere oportet. sc̄lz
cogitando sic in agone. resignes cunctis
p̄t̄ deū. z cōmittas te voluntari diuine
ex toto: tunc dabit tibi deus eterna hōa
Item p̄yxore quā in morte relinq̄s: da

bit tibi deus suā benedictā m̄em virgi-
 nem mariā que pulchrior z dignior est.
Ite p̄ amicis z filijs z cognatis a quibz
 te seperari oportet sperare debes q̄ da-
 bit tibi p̄ illis societatem oim̄ sc̄d̄orum z
 angeloz. **I**tem p̄ honore p̄senti z p̄ po-
 testate trena: dabit tibi eternū honore
 z eternum regnū. ps̄. Introibo in po-
 tentias dñi. Sc̄d̄m̄ remediū est confi-
 dentia de deo qui non derelinquit spe-
 rātes in se iuxta p̄missum ip̄ius dicitis
Nolite solliciti esse dicentes quid mādu-
 cabimus. aut quid bibem⁹. aut q̄ ope-
 riemur. sc̄it em̄ pater vester qz̄ his oibus
 indigeris. **Q**ui em̄ sic fecit hoīem. vt alt-
 mentis indigeat: non patietur eum peri-
 re per necessarioz subtractōnem: si eius
 se submittat confidentie. **Mat. 6.** Que-
 rite p̄mum regnum dei: z hec om̄ia adij-
 cient vobis. sc̄z corporis necessaria. **Mat.**
 qui libens vult dare homi celestia z ma-
 gna. non negat ei minimā z terrena. **S**i
 em̄ mali z crudeles homies immo z be-
 sties bruta animalia filios suos nutriūt.
 multo magis optimus z verax domin⁹
 filios suos non deserit. **Q**ui etiam beni-
 gnus est super ingratos z malos quan-
 tomagis super bonos: qui oem̄ sollicitu-
 dinem in eum p̄iciunt. ps̄. Non vidi iu-
 stum derelictū: nec semen eius querens
 panē. **U**nde Bonauetura d̄ ordine fra-
 trū minor. **U**nuz de tribz sperādum ē
 auaritiā ab h̄cientibus p̄ deo. q̄ aut̄ p̄-
 curabit hoī in necessarijs aut cū parco-
 vicituz in penuria dabit hoī vires quas
 in abundātia posset habere. **E**t h̄ est io-
 cundius de modico esse forte tāq̄ alius
 de multis. aut qd̄ subtrahit corpori. re-
 fundat menti in consolatione sp̄iali: vt
 libens careat temporalī abundātia. q̄
 sp̄ialibus delicijs felicius recompensat
In super magnā gl̄iam in celo meretur
 patienter sustinendo p̄ xp̄o penuriā cor-
 palē. **T**ertū remediū est: q̄ homo
 elonget se a cupidis z auaris. z familia-
 ris sit his qui terrena contemunt. ps̄.

Cū sc̄is sc̄is eris zc̄. **A**ccidit illi q̄ cum
 auaris z cupidis z uersat. sicut puulo ac-
 cidit q̄ a lupa fuit nutritus q̄ aliu modū
 gradiēdi ab ea discē nō potuit: nisi quez
 ip̄a habebat. vñ duabz manibz p̄ pedibz
 bus vtebat. sic zc̄. **S**ed q̄ cū illis z uer-
 santur q̄ p̄temnūt t̄palia recte incedunt
Quartū remediū est paup̄tas christi
Un Bern̄. **M**agna siq̄dem abusio et
 vis magna q̄ diues velit fieri s̄m̄icul⁹.
 p̄ quo de⁹ maiestatis paup̄ fieri voluit.
Thren. iij. Recordare paup̄tatis mee
 et trāsgres. mee absinthei z fellis. **E**rgo
 exemplo xp̄i spernere debemus terrena
 q̄ cū esset dñs oim̄: p̄pter nos factus est
 egen⁹. vt ostēderet dignitatē paup̄tatis
 et docēt spernere auaritiā. **U**n Aug⁹.
 de vera religione. **T**ota vita xp̄i in ter-
 ris p̄ hoīem q̄ gessit disciplina moȳ fuit
 ideo oia bona mūdi p̄cepit q̄ cōtemnē
 da docuit. z oia mala sustinuit q̄ sustinē
 da p̄cepit. vt nō illi q̄reret felicitas. neq̄
 q̄ in istis timeret infelicitas. **Q**u-
 tum remediū ē p̄siderare q̄ bona t̄palia
 hic multiplicata nocēt hoī post mortē
 et hoc p̄pter districtā rōem quā redditur
 rus est de t̄paliibus. **P**rimo quō lucrat⁹
 sit oia t̄palia q̄ habuit vsq̄ ad vnuz de-
 nariū. vtrū iuste vel iniuste. **S**icut iam
 cursus mūdi est ad lucrādū t̄palia. tūc
 vix sine p̄cō lucrant. **U**n dicit ap̄ls. i.
Thi. vi. **Q**ui volūt diuites fieri: incidūt
 in laq̄os diaboli. **S**c̄do redditurus est
 rōem quō de t̄paliibus expēdit vsq̄ ad mē-
 nū hallesem. **H**oc aduertere debent
 bibuli z gulosi z supbi. q̄ tantā pecuniā
 p̄sumunt in voluptatibz. z in supbia ve-
 stium expēdūt. qz̄ talis male expēdes
 bona sua p̄terea pōt dānari. etiā si nul-
 la iniuste acq̄sierit. **E**xemplū de epulo-
 ne. vt habet **Luce. xvi.** vbi d̄ q̄ erat q̄
 dam diues q̄ induebat purpura z bisso
 et epulabat quotidie splēdide. vbi non
 fit m̄c̄io q̄ fuerit vsurarius vel raptor.
 h̄ bona sua male expēdit z paup̄ibz non
 subuenit. ideo dānatus est. **Ch̄is. sup**
S 3

supplicabat bñe virgini vt eum iuuaret. Que ipetrauit vt heremita ad eū corri- gendū mitteret. Qd cū facere vellet nec ei loq̄ posset. h̄ ingerēs se h̄beratus fuis- set. reuersus ad cellā iterū rapit ad iudī- cū. z sicut p̄sus accusat. Sed bñe h̄gine eū adiuuante z mortuo impatore: ali^o suc- cedens in imperiū illū diuitem z poten- tem capere voluit. h̄ ille fugiens z om̄ia bona sua pdens ad p̄cedētia officia re- diens z ad pietatis opa. postmodū vi- tam in bono finiuit z clausit.

De gula.

Gula detestanda est. Primo qz multū est cōtra deū: q̄ suis oia p̄cā sint cōtra deū. tñ gula p̄ncipaliter. qz vilissimā crea- turā deificat. s. ventrē suū. Juxta illud apli ad phil. iij. Quoz de^o v̄ter ē. ybi dicit Aug^o. Hoc ab hoīe colit qd p̄ ce- teris diligit. Vñ Hugo in suo claustra li Solēt dñs rēpla p̄strui. altaria erigi. ministri ad scrutēdū ordinari. imolari p̄- ses. thura cōcremari. Si q̄dem rēplum gula est coq̄na. altare mēsa. ministri cocī imolare pensēs cocte carnes. fumus in- censozū odor sapor. Et talis ydolatria est deterior q̄ ydolatria paganoz. quia illi auro z argento z marmoreis lapidibz diuinos honores imp̄dere solebāt. sed gulosus v̄trem p̄ deo honorat. q̄ est q̄- si laterna. Et p̄pterea videt hoc viciūz detestabilius cūctis alijs vicijs z p̄ctis. qz hoc viciū deū blasphemāt. Vñ Au- g^o. de v̄bis d̄m. Si immoderatōe vo- racitatis debitū modūz nature excedis q̄ntūcūq̄ laudes lingua carmīs r̄soner tñ vita blasphemāt. Secō detestanda est gula. qz multū placet diabolo. ex eo qz in hoīe guloso est req̄es diaboli. Vñ Barth. xij. Luz immūdus spūs experit ab hoīe. ābulat p̄ loca arida q̄rens req̄- em z nō inuenit. Et nota qz loca arida sunt hoīes rēperate viuētes. in q̄bz dia-

bolus nō inueniet req̄ez. Vñ etiā in sig- nū hui^o legio demonū dixit dño. vt habet Barth. vij. Si eijatis nos hinc mitte nos in gregē porcoz. qd dñs p̄mī- sit. Vñ d̄r glo. Vñ q̄s more porci vix- rit: diabolus in eo potestate nō accipiet. Ex quo p̄tz qz diabolus habet potesta- tem sup gulosos Itē placet diabolo: qz illo vicio rētrauit hoīem in statu innocē- tie z in paradiso. Itē p̄tz in xpo. q̄ cum icunasset. xl. diebz z noctibz: tunc rēpta- tor dixit ei. Si filius dei es dic vt lapi- des isti panes fiāt. Et rō q̄re lib̄ter rēp- tar hoīes etiā bonos cū isto vicio. qz p̄t eos deijcē. z facilt̄ trahere ad alia p̄cā. sez ad accidā z luxuriā. Vñ Greg^o. in pastoral. dicit. Dū vent nō astringit s̄t cūcte r̄tutes obruunt. Itē placz diabo- lo. qz iste q̄ hoc vicio a diabolo tenet val- de firmū tenet. qz q̄ assuetū s̄t gulose vi- uere vix z difficulter p̄nt huic vicio renū- ciare. vñ Isid. in li. soliloq̄. Difficile est p̄cti p̄suetudinē vincē. prau^o vsus vix- abolet. Hoc p̄z maxie in ill^o q̄ a puericia crapulose z delicate nutriti sunt. q̄ post- modū vix vel raro abstinentes fiūt. nisi su- pabundās gratia dei operaret in illis. Et est rō. qz s̄m Aresto. vij. Eth. Cō- suetudo est altera natura. Et idē. Diffi- cile est resistē cōsuetudinē q̄ assilatur na- ture. **T**ertio detestāda est gula. qz nocet homini in corpe z in aīa. Pri- mo in corpe. qz infirmitates corpis ge- nerat. Eccl. xxxvij. In multis sc̄is erit infirmitas. Seneca in eplā. Multos morbos multa fercula fecere. qz multū p̄pter crapulā efficiunt cōtracti. leprosi. hydropici. paralytici. z sic de alijs. Et hec ē magna fatuitas qz hō p̄pter delec- tatōem vnius hore om̄i tpe vult esse in- firm^o. Itē vitā hoīs abbreviat. Eccl. xxxvij. Propter crapulā multi obierūt qz s̄m doctores gula plures interficit q̄- ensis. Sic ecōuerso abstinentia causat sa- nitatem. et prolongat hominis vitam. Vnde Eccl. xxxvij. Qui autē abstē-